

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

RAZRED 83.

INDUSTRIJSKE SVOJINE

IZDAN 1 JANUARA 1938.

PATENTNI SPIS ŠT. 13776

Grebenc Franc, Škofja riža p. Trbovlje, Jugoslavija.

Priprava za navijanje visoko nameščenih ur.

Prijava z dne 13. julija 1936.

Velja od 1. januarja 1937.

Visoko nameščene ure, na primer stolpne ure, so se morale dosedaj navijati na licu mesta, t. j. oseba, ki je uro posluževala, se je morala na primer vsakih 24 ur ali še česče podati v stolp k uri sami in jo tamkaj naviti. Ta način navijanja je gotovo neprijeten in čisto dokaj nevaren.

Predmet izuma je priprava za navijanje visoko nameščenih ur, n. pr. stolpnih ur, pri kateri odpade navedeni nedostatek. Namen izuma se doseže s tem, da je na boben ure, s katerega se odvija vrv s pogonsko utežjo, koaksijalno priključen ali da je s tem bobnom potom primernih elementov zvezan še poseben boben, na katerega se za časa, ko ura gre, navija en konec neke vrvi, katere drugi konec se med tem časom odvija z drugega bobna, ki je nameščen ob vznožju stolpa in ki se more navijati z ročico. Izum se nadalje nanaša na enostavno pripravo, katera pravočasno opozarja na navijanje ure.

Predmet izuma je v eni izvedbeni obliki pokazan na priloženem načrtu, v katerem predločuje sl. 1 celokupno pripravo v pogledu od strani, sl. 2 in 3 pa nekatere dele priprave v večjem merilu.

V stolpu 1 je nameščena običajna ura 2, ki poseduje pogonski boben 3, kateri prejema vrtenje na znani način od uteži 4, viseči na vrvi 5. S 6 je označeno običajno nihalo ure. Na boben 3 je koaksijalno priključen še nadaljni boben 7, na katerem je pričvrščen en konec prednostno žične vrvi 8, katere drugi konec je pričvrščen na primernem bobnu 9, ki je nameščen ob vznožju stolpa pod bobnom 7. Boben 9 se more vrteti s pomočjo ročice 10. V poti

pogonske uteži 4 ure je razporejen električni kontakt 11, 12, s katerim je zvezan električni zvonec 13.

Delovanje priprave glasom izuma je naslednje:

Utež 4, ki visi na vrvi 5, vrti pogonski boben 3, ki stavlja v delovanje mehanizem ure. Pri tem vrtenju bobna 3 se na boben 7 istočasno navija en konec vrvi 8, dočim se drugi konec te vrvi obenem odvija z bobna 9, nameščenega ob vznožju stolpa. Ko je treba uro naviti, se s pomočjo ročice 10 enostavno navije vrv 8 nazaj na boben 9; pri predloženi izvedbi se to vrši z vrtenjem ročice v desnem smislu. Pri tem se v enakem smislu vrti tudi zgornji boben 7, vsled česar se vrv 5 z utežjo 4 navija na pogonski boben 3. Da se ura za časa tega navijanja ne ustavi, je pri njej predvidena pomožna, po sebi znana pogonska priprava na utež, ki zasigura pogon ure tudi v času, ko je glavna pogonska utež 4 radi navijanja ure stavljena iz delovanja. S prikladnim dimenzioniranjem premerov bobnov 7 in 9 se more doseči hitrejša ali po časnejša navijanje ure. Da ne bi ure navijale nepoklicane osebe, se nahaja navijalna priprava kot taka ob vznožju stolpa v zaprtem prostoru ali pa je ročica 10 te priprave snemljivo urejena i t. d. Priporočljivo je tudi, da je spodnji boben 9 urejena tako, da se ne vrti preveč lahko, ker bi se sicer vrv 8 s tega bobna na odvijala in nanj ne navijala povsem pravilno. Slednjič je treba še pripomniti, da mora biti pogonska utež 4 ure za toliko težja, kolikor tehta del navijalne vrvi 8 med bobnoma 7 in 9, pri čemer naj se

tudi še upoštevajo odpori trenja v ležajih teh bobnov in trenje v vrvi 8.

Iz načrta je nadalje lahko razvidno, kako pogonska utež 4 pri svojem padajočem gibanju eklele električni kontakt 11, 12 (sl. 2), s čimer se sklone električni krogotok, ki se uporabi za proizvodnjo akustičnih ali drugačnih signalov, kateri v pravem času opozarjajo, da bo treba uro kmalu naviti.

V okviru predmetnega izuma so možne razne konstruktivne spremembe. Tako na prim. ni potrebno, da je navijalni bobn 7 koaksijalen s pogonskim bobnom 3, marveč sta ta dva bobna lahko medseboj zvezana tudi potom prikladnih elementov, kakor zobatih koles etc.; tudi napeljava navijalne vrvi 8 je lahko urejena na različne načine, n. pr. tako, da teče vrv preko škripev, vsled česar bi se mogla navijalna priprava 9, 10 nahajati tudi na poljubnem drugem mestu in ne baš pod uro ob vznožju stolpa.

Predmetna priprava dobro služi povsod tam, kjer gre za razmeroma visoko nameščene ure, katerih navijanje je sicer

zamudno in neprijetno, pri čemer se priprava odlikuje po svoji enostavnosti.

Patentni zahtev:

Priprava za navijanje visoko nameščenih ur, označena s tem, da je na bobn (3) ure (2), s katerega se odvija vrv (5) s pogonsko utežjo (4), koaksijalno priključen ali da je s tem bobnom potom prikladnih elementov, kakor zobatih koles i t. d., zvezan bobn (7), na katerega se za časa pogona ure navija en konec vrvi (8), katere drugi konec se med tem časom odvija z drugega bobna (9), ki je nameščen ob vznožju stolpa z uro in ki je opremljen z ročico (10), tako da je z navijanjem navijalne vrvi (8) na ta spodnji bobn (9) omogočeno indirektno navijanje visoko nameščene ure, pri čemer je v poti pogonske uteži (4) ure predviden električni kontakt (11, 12), ki ga imenovana utež pri svojem padajočem gibanju sklone in s tem povzroči akustične ali drugačne signale, kateri v pravem času opozarjajo na navijanje ure.

